

Ulrike Herrman, (2023), *Kapitalismens slut, myten om grön tillväxt*, förlaget Fri tanke, Översättning Joachim Retzlaf

---

I *Kapitalismens slut, myten om grön tillväxt* kritiserar den tyska ekonomijournalisten och författaren Ulrike Herrman kapitalismen som ekonomiskt system ur ett nationalekonomiskt perspektiv. Steg för steg går hon igenom dess tillkomst, uppgång och fall. Samtidigt korrigerar hon några av de allvarligaste missförstånden. Till exempel att kapitalismen skulle stått bakom kolonialismens härföringar. Herrman visar istället att kolonialismen som affär var synnerligen misslyckad. Girighet och rasism orsakade verkligen ofattbara lidanden, men inte för att kapitalismens utveckling krävde det. Herrman beskriver sakligt många andra skadeverkningar av kolonialismen och förklarar varför det kapitalistiska systemet kräver ständigt ökad omsättning av varor och tjänster. Herrman menar att vi måste avskaffa principen om ständig ekonomisk tillväxt om vi vill rädda planeten. Och det finns historiska exempel att jämföra med. Under andra världskriget minskade till exempel Storbritannien konsumtionen med en tredjedel. Krigsmateriel upptog drygt 50% av nationalprodukten och många varor ransonerades med hjälp av ett poängsystem. Samtidigt såg man till att alla hade mat, kläder, husrum. Staten planerade, men produktionen stannade i privata händer. Systemet accepterades till stor del tack vare att det upplevdes som rättvist. Alla fick samma tilldelning av protein, mjölk, ägg och andra bristvaror. De allra fattigaste fick till och med mer protein än de haft före kriget. Herrman argumenterar för att Storbritanniens omställning under andra världskriget kan användas som inspiration för hur det skulle kunna gå att göra världsekonomin långsiktigt hållbar genom minskad konsumtion av energi och råvaror. Medan idéer om grön tillväxt inte fungerar eftersom de skrivs in i ett bevarande av kapitalismen och fortsatt ökad resursförbrukning.

Mats Söderlund

Poet, författare och socionom. Driver också KlimatAkademin.se.